

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan, prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Velicu Ruslan XXX, născut la XXX,
originar și domiciliat în XXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 06.06.2016 – 29.03.2017 (prima instanță);
2. 15.05.2017 – 06.02.2018 (instanța de apel);
3. 19.04.2018 – 17.07.2018 (instanța de recurs ordinar);
4. 23.08.2018 – 09.04.2019 (instanța de apel);
5. 17.06.2019 – 06.11.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 29 martie 2017, Velicu R. a fost condamnat în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, iar în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită a fost suspendată condiționat pe un termen de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Parșov L., a sumei în mărime de 7031 lei, cu titlu de prejudiciu material, 5 000 lei, cu titlu de prejudiciului moral și 1800 lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

De asemenea, a fost dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 57 lei, pentru efectuare a expertizei medico-legale.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, la 28.09.2015, în jurul orei 11⁰⁰, Velicu Ruslan aflându-se la locul său de trai XXX, XXX, conștientizând caracterul ilegal al faptelor sale, a pătruns ilegal, fără permisiune, în domiciliul vecinei sale Parșov L., situată în XXX, unde a numit-o cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii pe diferite părți ale corpului, a izbit-o cu spatele de trotuar, cauzându-i ca urmare leziuni corporale neînsemnate, iar la cererea stăpânei de a părăsi domiciliul nu a reacționat.

Acțiunile inculpatului Velicu Ruslan fiind încadrate în baza art. 179 alin. (2) Cod penal „*pătrunderea sau rămânerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea ei, precum și perchezițiile și cercetările ilegale, cu aplicarea violenței*”.

2. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, aceasta a fost atacată cu apel de către:

2.1 *Partea vătămată Parșov Larina*, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei și admiterea acțiunii civile, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră, cu admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea apelului declarat, autorul acestuia a invocat că, instanța de fond a stabilit pedeapsa inculpatului contrar prevederilor art. 61, 75 Cod penal, nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, numindu-i o pedeapsă prea blândă în raport cu circumstanțele cauzei.

2.2 Avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan, a solicitat repunerea în termen pentru depunerea apelului, casarea integrală a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu încetarea procesului penal, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea lui Velicu R. la răspundere penală.

În motivarea apelului declarat, autorul acestuia a invocat că, la baza sentinței au fost puse declarațiile părții vătămate, nefiind apreciate declarațiile martorilor Velicu N. și Basarab V., care confirmă nevinovăția inculpatului.

Avocatul a mai menționat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță nu a ținut cont de materialele cauzei, de faptul că lui Velicu R. i-a fost înaintată învinuirea la 18.05.2016, dată când nu exista dosarul penal în privința acestuia, deoarece termenul de efectuare a urmăririi penale expirase la 08.05.2016, dată după care acest termen nu a mai fost prelungit.

În pofida faptului că termenul de prelungire a urmăririi penale de către procuror n-a fost prelungit, în virtutea art. 230, alin. (2) Cod de procedură penală, actul procedural - ordonanța de punere sub învinuire este nul, astfel această circumstanță servește temei de casare a sentinței cu încetarea cauzei, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea acestuia la răspunderea penală (art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

3. Prin decizia Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul din 06 februarie 2018, apelurile declarate au fost respinse ca depuse peste termen, iar cererea avocatului Josan Mihail privind repunerea în termen a apelului a fost respinsă ca neîntemeiată.

3.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, potrivit materialelor cauzei, sentința Judecătorei Cahul, sediul Cantemir din 29.03.2017 a fost pronunțată în ședință publică, în prezența inculpatului și părții vătămate (f.d. 140-147), iar potrivit recipisei (f.d. 148, 149), aceștia au recepționat copiile.

La 14.04.2017 și 29.05.2017, împotriva sentinței au declarat apeluri partea vătămată și respectiv avocatul Josan M. în numele inculpatului (f.d. 152-153; 160-162), cu omiterea termenului prevăzut de lege.

Cât privește motivele invocate de avocat că, nu a depus în termen de 15 zile apelul împotriva sentinței din cauza că nu a participat la examinarea cauzei în fond și a făcut cunoștință cu materialele cauzei penale la 11.05.2017, instanța de apel a conchis că aceste argumente nu pot fi reținute ca întemeiate, or, inculpatul a participat la judecarea cauzei, unde a fost asistat de avocat, la 29.03.2017 a primit sentința de condamnare. Iar invocarea avocatului că, el a făcut cunoștință cu materialele cauzei penale la 11.05.2017, în speță nu are nici o relevanță, termenul de depunere deja fiind expirat, or, art. 402, alin. (5) Cod de procedură penală, expres prevede că, *„dacă inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive adăugătoare de apel”*.

Adițional, instanța de apel a reținut că, avocatul și partea vătămată Parșov L. au invocat faptul că cererea de apel a fost depusă în termeni legali și în confirmarea respectivului fapt au prezentat avizul de recepție din 13.04.2017 (f.d. 209), însă discrepanța dintre datele din avizul prezentat de către Parșov L. (10.04.2017) și data indicată pe plicul poștal (14.04.2017), a determinat instanța să considere că avizul prezentat nu se află în legătură cu cererea de apel examinată și a respins proba prezentată - avizul poștal (f.d. 209).

Mai mult, instanța de apel a reținut că, partea vătămată nu a solicitat repunerea în termen și nu a invocat temeiurile și motivele termenului omis, astfel instanța nu a stabilit motive întemeiate pentru repunerea în termen a apelului.

4. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, au declarat recurs ordinar:

4.1. Avocatul Beruceașvili A. în numele părții vătămate Parșov Larisa invocând temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

4.2 Avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan, care a invocat temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei hotărâri de încetare a procesului penal intentat în privința inculpatului.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2018, s-a respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan, s-a admis recursul ordinar declarat de avocatul Beruceașvili Andrei în numele părții vătămate Parșov Larisa, s-a casat parțial decizia ca depusă peste termen a apelului declarat de partea vătămată Parșiv Larisa și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată. Celelalte dispoziții au fost menținute.

5.1. Pentru a pronunța decizia instanța de recurs a reținut că, sentința a fost pronunțată la 29.03.2017, fiindu-i înmănată lui Velicu R. și apărătorului acestuia contra semnătură la aceeași dată, fapt confirmat prin recipisă (f.d. 148, vol.I).

Statuând că, în raport cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, de la această dată în termen de 15 zile, Velicu Ruslan și apărătorul său erau în drept de a declara apel, însă avocatul Josan M. a atacat hotărârea primei instanțe declarând apel la data de 29.05.2017, depășind termenul de 15 zile, astfel instanța de apel corect a respins apelul ca fiind declarat peste termen, lăsând fără apreciere argumentele invocate de avocat.

Având în vedere că instanța de apel nu s-a expus asupra circumstanțelor de fapt ale cauzei și legalității sentinței în privința lui Velicu Ruslan din acest punct de vedere, a reținut că nu există temeii nici pentru instanța de recurs de a se expune asupra legalității sentinței referitor la condamnarea acestuia, la aprecierea juridică a acțiunilor lui, precum și la încălcări admise la faza urmăririi penale.

Cu referire la recursul declarat de către avocatul Beruceașvili Andrei în numele părții vătămate Parșov Larisa instanța de recurs a menționat că, potrivit procesului-verbal al ședinței instanței de fond din 15.03.2017 (f.d. 139/verso, vol. I), judecarea cauzei a avut loc cu prezența procurorului, inculpatului, avocatului acestuia, părții vătămate Parșov Larisa și avocatului acesteia, sentința fiind pronunțată la 29.03.2017, în lipsa părții vătămate și avocatului acesteia. Potrivit f.d. 149, vol. I, în aceeași zi, la 29.03.2017 copia sentinței a fost înmănată părții vătămate, din ziua respectivă începându-se și calcularea termenului de declarare a apelului.

În această ordine de idei, instanța de recurs a constatat că termenul de declarare a apelului împotriva sentinței pronunțate, expira la 14.04.2017, iar apelul părții vătămate a fost depus la 12.04.2017, prin intermediul OP Sadic (f.d. 154, vol.I) și înregistrat în cancelaria Judecătoriei Cahul, sediul central la 14.04.2017 (f.d. 152, vol.I).

Prin urmare instanța de recurs a concluzionat că instanța de apel *pripit* a reținut data expedierii apelului ca fiind 14.04.2017, fixată pe plicul poștal (f.d. 154, vol.I), corect urmând a fi reținută data de 12.04.2017 de pe fața plicului respectiv.

Reieșind din cele menționate, instanța de recurs a statuat că apelul părții vătămate a fost declarat în termenul prevăzut de lege și instanța de apel urma să-l examineze în fond.

6. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 aprilie 2019 s-a admis apelul declarat de către partea vătămată Parșov Larisa, s-a casat parțial sentința în latura civilă, în partea soluționării pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și calculării sumei total adjudecate.

S-a dispus încasarea de la Velicu Ruslan în beneficiul lui Parșov Larisa 10 000 lei în contul reparării prejudiciului moral, iar suma total adjudecată constituie 18 831 lei. În rest s-au menținut dispozițiile sentinței.

6.1. Pentru a decide astfel instanța de apel a invocat că, la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a determinat circumstanțele de fapt și just a făcut concluzia că fapta penală reținută în culpa inculpatului Velicu Ruslan a avut loc și a fost săvârșită de

către inculpat, în circumstanțele descrise, corect fiind calificate acțiunile ultimului în baza art. 179 alin. (2) Cod penal.

Verificând aspectele de fapt și de drept instanța de apel a reținut că de către instanța de fond la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului s-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, s-a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care anterior nu a fost judecat având la întreținere doi copii minori, de faptul că se caracterizează pozitiv, de lipsa circumstanțelor care agravează răspunderea, de existența circumstanțelor atenuante cum ar fi săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, ținându-se cont de scopul pedepsei penale îndreptate spre restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către inculpat.

Instanța de apel a apreciat ca drept neîntemeiat argumentul părții vătămate cu privire la aplicarea unei pedepse mai aspre inculpatului, motivând faptul că instituția suspendării condiționate a pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj acordat de lege infractorilor, ci trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă. Prin aplicarea pedepsei închisorii cu suspendare condiționată nu a fost afectat dreptul lui Parșov Larisa la un proces echitabil sub aspectul instituirii remediului de protecție eficientă împotriva violenței inculpatului.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Parșov Larisa, instanța de apel a specificat faptul că încasarea de către primă instanță a sumei de 5000 lei ca prejudiciu moral este una nefondată și insuficientă pentru a oferi o reparare echitabilă a suferințelor morale suportate de partea vătămată.

Instanța de apel ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost cauzate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 1423 Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, a considerat că echivalentul a 10 000 lei va constitui o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat, care va compensa suferințele suportate.

Cu referire la apelul declarat de către avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan, instanța de apel a evidențiat faptul că prin decizia Curții de Apel Cahul din 06 februarie 2018 s-a examinat apelul dat care a fost respins ca tardiv, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2018 recursul declarat de avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan a fost declarat inadmisibil.

Astfel instanța de apel a ținut să specifice faptul că, apelul declarat de Parșov Larisa nu poate fi extins asupra părții cu interese contrare, deoarece acesteia li s-ar crea o situație mai gravă. La caz instanța de apel a reținut că partea civilă a atacat sentința pe motivul că prima instanță a acordat o despăgubire civilă mai mică decât cea solicitată.

În asemenea cazuri instanța de apel nu poate să respingă acțiunea civilă, dacă ea a fost admisă de prima instanță deoarece de asemenea se va încălca principiul neagrării situației, o eventuală aplicare în speță a efectului extensiv, este în contradicție cu principiul neagrării situației în propriul apel, și ar anihila efectul favorabil al apelului declarat de partea vătămată.

7. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel aceasta este atacată cu recurs de către avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan care invocă ca temei de declarare a recursului art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului casarea sentinței și a deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care procesul penal în privința lui Velicu Ruslan să fie încetat deoarece materialele cauzei condiționează excluderea urmăririi penale.

Invocând faptul că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de extindere a apelului și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- nu s-a dat apreciere declarațiilor martorilor Velicu Natalia și Basarab Vasile, care confirmă nevinovăția inculpatului;

- învinuirea a fost înaintată de procuror la 18.05.2016 (f.d. 67) dată când nu exista dosar penal în privința lui Velicu Ruslan, termenul de efectuare a urmăririi penale expirase la 08.05.2016 fapt confirmat prin ordonanța procurorului din 08.04.2016;

- pe parcursul urmăririi penale s-au efectuat acțiuni procedurale în privința inculpatului înafara termenului urmăririi penale 11.11.2015-08.02.2016;

- urmărirea penală ilegal a fost prelungită de către procuror de la 09.02.2016 până la 08.05.2016.

8. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus acuzatorul de stat care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului ca fiind vădit neîntemeiat, menționând faptul că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și corespunzător, corect a soluționat cauza.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal reține că, recurentul indică ca temei pentru declarare a recursului ordinar, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul

că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs menționează, că temeiul la care se referă autorul recursului nu este aplicabil din punctul de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar servi ca temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel în speța dată.

Astfel, analizând textul deciziei atacate (f.d. 73-176 verso, Vol. II) în coraport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal atestă că, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra apelului declarat de avocatul Beruceașvili A., în numele părții vătămate Parșov Larisa, bazându-și just soluția din decizie, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Argumentul recurentului precum că „ *învinuirea înaintată de procuror la 18.05.2016, este data când nu exista dosar penal în privința lui Velicu Ruslan, termenul de efectuare a urmăririi penale expirase la 08.05.2016, fapt confirmat prin ordonanța procurorului din 08.04.2016*” instanța de recurs în apreciază ca fiind nefondat, or, acest motiv nu servește ca temei pentru declararea nulității absolute a actului. Mai mult, recurentul urma să invoce această la momentul când a fost adusă la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire a inculpatului, or, art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală prevede că „*încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță*”, prin urmare reieșind din faptul că apelul avocatului Josan Mihail în numele inculpatului a fost respins de instanța de apel ca depus peste termen, iar prin decizia Colegiului penal lărgit din 17.07.2018 s-a menținut această soluție, avocatul Josan Mihail poate contesta în prezent cu recurs ordinar conform prevederilor art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală numai soluția în latura civilă prin care i s-a înrăutățit situația.

Astfel Colegiul penal invocă că recurentul nu critică soluția în latura civilă adoptată de instanța de apel, prin ce se deduce că este de acord cu încasarea ca despăgubire morală a sumei de 10 mii lei de către instanța de apel prin motive convingătoare expuse în decizia instanței de apel (f.d. 75-76, vol. II)care instanța de recurs le însușește ca corecte.

Prin urmare împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată

cuprinde motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, iar recursul ordinar este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

10. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat urmează a fi declarat ca inadmisibil fiind vădit neîntemeiat.

11. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Josan Mihail în numele inculpatului Velicu Ruslan, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Velicu Ruslan XXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **05 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor